

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 14.Gf.40.037/2023/8/II.

A felperes:

felperes1 Zártkörűen Működő Részvénytársaság (cím1)

A felperes képviselője:

Lakatos, Köves és Társai Ügyvédi Iroda (cím2; ügyintéző: dr. Sólyom Iván ügyvéd)

Az alperes:

alperes1 (cím3)

Az alperes képviselője:

Gárdos Mosonyi Tomori Ügyvédi Iroda (cím4; ügyintéző: dr. Tomori Erika ügyvéd)

A per tárgya: kártérítés

A fellebbezést benyújtó fél: felperes

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 14.G.41.944/2020/29.

Í t é l e t

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 2.000.000 (kétfmillió) forint + áfa ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

I.

[1] A felperes keresetében kérte az alperes kötelezését 469.362.230 forint és annak 2020. április 23-ától a kifizetésig járó, a 2013. évi V. törvény (Ptk.) 6:155. § (1) bekezdése szerinti kamata, továbbá 139.477.584 forint és annak 2020. április 23-ától a kifizetésig járó, a Ptk. 6:155. § (1) bekezdése szerinti kamata megfizetésére kártérítés címén. Keresete jogi alapjaként a Ptk. 6:34. §-ára, a 6:137. §-ára, a 6:142. §-ára, a 6:143. §-ára és 6:144. §-ára hivatkozott. Előadta, hogy a 2019. június 5-én kötött szerződésük 6.1.8. pontja értelmében – a 7.1.1. pontra is figyelemmel – az alperes felelősséget vállalt az adatbázisban foglalt adatok valóságáért és helytállóságáért, így a követelések besorolásainak helyességéért is. Ehhez képest a szerződés megkötését követően kiderült, hogy egyes követelések tévesen – nem teljesítő helyett teljesítőként – kerültek besorolásra, amellyel összefüggésben 469.362.230 forint kára keletkezett. Ezen nem teljesítő hiteleket tévesen lakossági kategóriába is sorolták, holott valójában azok valószínűsíthetően vállalati besorolásúak, amellyel összefüggésben a további kára 139.477.584 forint. A kára a szerződés 7.1.2. pontja szerinti szolgáltatás tárgyában bekövetkezett kár, mivel nem azt vette meg, amit az adatbázis alapján gondolt. Más követelést vásárolt, mint amit az alperes a részére bemutatott és garantált, emiatt alacsonyabb értékű követelést kapott az általa megfizetett vételárért. Az alperes azt a vételár-különbséget köteles megfizetni, amennyivel kevesebbet érnek a megvásárolt követelések amiatt, hogy valójában nem voltak teljesítők, illetőleg lakosságiak. Kiemelte, hogy nem arra alapítja a keresetét, hogy a téves besorolások miatt a behajtások során kevesebb összeget tudott behajtani. Állította, hogy a kár mértékét a tényleges térülés alapján tudta kalkulálni és bemutatni, de ettől a vesztesége még nem elmaradt haszon, csak a kárszámítás módját alapítja valós értékesítési adatokra.

II.

[2] Az alperes kérte a kereset elutasítását. Érvelése szerint nem bizonyított a szerződésszegés, továbbá a megjelölt kár elmaradt vagyoni előnynek minősül, amelynek érvényesítését a perbeli szerződés 7.1.2. pontja kizárja. A felperes által állított kár ugyanis abból ered, hogy az átvett követelések utáni térülés alacsonyabb volt, mint amire az adatszoba információi alapján számított. A felperesi kárszámítás alapján a kár elmaradt haszon, mivel a felperes azt számolta ki, hogy mekkora remélt vagyonelem nem került be a vagyonába. Arra is hivatkozott az alperes, hogy kizárólag a szolgáltatás tárgyában bekövetkezett károkért felel és a szolgáltatás tárgya a felszámolás alatt álló 11 hitelintézettel szemben fennálló követelés átruházása volt, amely követeléseket a felperes megszerezte. A mögöttes követelések besorolásának esetleges hibája nem jelenti a szerződés tárgyát képező 11 követelés hibáját, a besorolások hibájáért nem vállalt felelősséget, a szerződés 6.1.8. pontja alapján az adósok

besorolása nem minősült szavatolt adatnak. A felperesnek egyébiránt fel kellett volna ismernie a megfelelő besorolást. Hivatkozott továbbá arra, hogy a szerződés 7.5. pontja kizárja a felelősséget minden olyan veszteségért, ami a felszámoló magatartásából vagy mulasztásából ered.

III.

[3] Az elsőfokú bíróság ítéletében a keresetet elutasította és kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 10.526.256 forint perköltséget.

III.1.

[4] Határozatának indokolásában tényként állapította meg, hogy az alperes, mint az országos betétbiztosítás rendszerét működtető jogi személy a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény (Hpt.) 214. §-ában meghatározott kötelezettsége szerint a hitelintézet ügyfelei részére kártalanítást fizet meghatározott időn belül, ha egy hitelintézet fizetéseképtelensége miatt az ott lévő bankbetét nem vehető fel. A betétes hitelintézettel szembeni követelése a kártalanítás összegéig az alperesre száll át, a követelés átszállásával az alperes a korábbi jogosult helyébe lép, amely követelését – a hitelintézet felszámolása esetén – jogosult bejelenteni a felszámolónak. 2014. július 21-től az alperes által biztosított betételhelyezésből eredő tőkeköveteléseket (alapvetően a kártalanítási kötelezettség erejéig) a felszámolási eljárásban a Cstv. 57. § (1) bekezdés c) pontját követő és a d) pontját megelőző kielégítési csoportba kell besorolni, tehát az alperes követelései a hitelintézetekkel szembeni felszámolási eljárások során a kielégítési rangsor első helyén állnak; ha bármely összeg befolyik a felszámolása során, az a követelése erejéig az alperest illeti meg. A felszámolás során befolyó összegek elsősorban a hitelintézet által kihelyezett hitelek ügyfelek általi törlesztéséből, illetőleg a hitelintézet ügyfélköveteléseinek értékesítéséből keletkeznek.

[5] Az alperes nemzetközi pályázatot írt ki 11 felszámolás alá került hitelintézet követeléseinek értékesítésére. A követelések az alperesnek a hitelintézetekkel szembeni, azok fizetéseképtelensége miatt megfizetett betétbiztosítási összegek tekintetében keletkezett megtérítési igényei voltak, amelyeket a felszámoló az érintett hitelintézetekkel szembeni felszámolási eljárásokban nyilvántartásba vett. A pályázat eredményeképpen 2019. június 5-én az alperes mint átadó a felperessel mint átvevővel adásvételi szerződést kötött.

[6] A szerződés 1.1. pontjában írtak szerint az átadott követelés: az átadónak minden, a vonatkozó adósok elleni, a felszámolási eljárásokban, a zárónapi állapotnak megfelelően bejelentett igényét és követelését jelenti, amely magába foglalja az előre látható követeléseket, amelyek a 2. számú mellékletben kerültek részletezésre. Az átvevői követelés a 7.1.1. pontban foglaltak szerinti jelentéssel bír. Az átadói kötelezettségvállalások a 6.1. pontban meghatározott kötelezettségvállalásokat jelentik. A szerződés 2.1.1. pontja szerint a teljesítéstől függően az alperes eladta és a felperes megvásárolta az átadott követeléseket a szerződésnek megfelelően.

[7] A szerződés 6. pontja a kötelezettségvállalásokat tartalmazta. Az átadói kötelezettségvállalások 6.1.1 - 6.1.11. pontig kerültek rögzítésre. A 6.1.8. pont szerint az adatbázis a felszámoló által – annak a felszámolási eljárások felszámolójakénti minőségében – nyújtott információk és teljességi nyilatkozat alapján készült. A zárónap (2018. június 30.) időpontjában az adatbázis 3. számú mellékletben (adatbázis mezői) felsorolt mezőibe foglalt adatok valósak és helytállóak voltak.

[8] A 7.1.1. pontban rögzítették, hogy az átadói kötelezettségvállalás vagy az átadó bármely más, a szerződésben foglalt kötelezettsége megsértése vagy nemteljesítése esetén („átvevői követelés”) az átadó köteles erre vonatkozó igény esetén az átvevőt/felperest olyan összegben kártalanítani, amely megegyezik az átadói kötelezettségvállalás vagy az átadó más, a jelen szerződésben foglalt kötelezettsége megsértésének eredményeként elszenvedett veszteségek összegével.

[9] A 7.1.2. pont szerint az átadónak az átvevői követelésért fennálló felelőssége megállapítása céljából (i) a szolgáltatás tárgyában keletkezett károkat; és (ii) a költségeket és kiadásokat (ideértve az észszerű és igazolt jogi költségeket), a bírósági, vitarendezési vagy közvetítői eljárás során felmerült díjakat és költségeket (ideértve az észszerű és igazolt jogi költségeket) kell figyelembe venni. Az átadó semmilyen esetben nem felelős bármely (i) elmaradt vagyoni előnyért és (ii) a jogosult vagyonában bekövetkezett egyéb kárért, különösen az átadott követelésekből visszatérített vagy az átadó által begyűjtött összegekre tekintettel.

[10] A 7.4.3. pont alapján egyedül a szerződés határozza meg azon jogorvoslatokat, amelyekkel az átvevő az átadóval szemben a szerződésben foglalt kötelezettségek megsértése miatt élhet, és a szerződésben biztosított jogorvoslatok az átvevő részére elérhető kizárólagos jogorvoslatoknak minősülnek.

[11] A felperes 2019. augusztus 15-i levele szerint az alperes megsértette a szerződés 6.1.8. pontjában kikötött átadói kötelezettségvállalást, mivel bizonyos hitelfeltevők hitelének besorolását helytelenül teljesítőként tüntette fel a zárónapra vonatkozóan az adatbázisban, illetőleg nem jelölte, hogy bizonyos hitelek nemteljesítő hitelnek minősülnek és átstrukturálásra kerültek. A levele 2.3 pontjában rámutatott, hogy a téves minősítés hatással volt az általa a vételár megállapításakor alkalmazott várható térülések kiszámítására, és magasabb összegű vételárat eredményezett, tekintettel a nemteljesítő hitelekkel szemben a teljesítő hitelekből származó magasabb összegű beszedésekkel kapcsolatos várakozásokra. Utalt arra is, hogy az érintett követelésekből származó beszedések lényegesen alacsonyabbak lesznek, mint a teljes kitettség adatbázisban feltüntetett összege, amely így ugyanakkora összegben csökkenteni fogja a felszámolásból származó bevételek összegét, illetve ezek a bevételek nem fogják fedezni a várt beszedéseket, ezért a bevétele csökkenni fog, amely közvetlen kárként jelentkezik, azonban a kár összegét ezen időpontban még nem tudja számszerűsíteni. Kérte az alperest, hogy a kár számszerűsíthetővé válását követően – a

szerződés 7.1.1. pontjának megfelelően – fizessen meg azzal megegyező összeget. Az alperes a 2019 októberében küldött válaszlevelében vitatta és elutasította a felperesi igényt.

[12] A felek a fentieket követően többször egyeztettek, majd a felperes 2020. április 16-án és 23-án megküldte az alperes részére a károk összegszerűségére vonatkozó részletes számításait. Előadta, hogy tévesen teljesítőként került besorolásra a mezőgazdasági cégcsoport, amellyel összefüggésben 469.392.390 forint a kára, továbbá ezen cégcsoport nem teljesítő hiteleit tévesen lakossági kategóriába is sorolták, holott valójában azok valószínűsíthetően vállalati besorolásúak, amellyel összefüggésben a kárát 139.477.584 forintban jelölte meg.

III.2.

[13] Az elsőfokú bíróság ítéletének jogi indokolásában megállapította, hogy a perbeli szerződés tárgya 11 hitelintézet felszámolásából befolyó követelések összessége, amely követelések zárónapi állapotáért, fennállásáért a 7.1.1. pont szerint az alperes kártérítési felelősséget vállalt. Ezt követően elsődlegesen azt vizsgálta, hogy a felperesnek a szerződés 7.1.1. pontjának megszegésére alapított igénye elmaradt haszon vagy a szolgáltatás tárgyában bekövetkezett kár. A Ptk. 6:137. §-ának, 6:142. §-ának, 6:143. §-ának, 6:157. § (1) bekezdésének és a 6:174. § (1)-(2) bekezdéseinek felhívását követően rögzítette, hogy a felperes hivatkozása szerint érvényesített jogként a szerződés tárgyában bekövetkező kárt érvényesít, ezért ezen a jogalapon kellett állást foglalnia a keresetek alaposságáról.

[14] A felperes jogállítása, hogy a szerződés tárgyában bekövetkezett, ún. tapadó kárt érvényesít, nem megalapozott. A szolgáltatásban magában bekövetkező kár a tapadókárral, ide tartoznak azok a kiadások, amelyek a szolgáltatás tárgyában bekövetkezett károk helyreállításához szükségesek, vagy az olyan károk, amelyek pl. a hibás teljesítés esetén a szavatossági jogok érvényesítése után is fennmaradó értékcsökkenések.

[15] Az alperes által átadott követelések értékét az határozta meg, hogy a felszámolás során milyen összegek folynak be, mivel nem csupán 11 követelést vásárolt meg, hanem azok megtérülési alapját is, azonban a követelések értékesítéséből befolyó alacsonyabb haszon nem a szolgáltatás tárgyában bekövetkező kár, hanem a szerződéses tárgy értékesítése során elszenvedett veszteség miatti elmaradt haszon. A követelések megtérülése alapja a hitelintézeti követelések értéke, míg a követelések értékesítése során befolyt összeg a követelések haszna. A szerződés tárgyát a hitelintézetek adósaival szembeni követelésállomány is képezte, ezért az elsőfokú bíróság nem értett egyet az alperes azon hivatkozásával, hogy a mögöttes követelések besorolásának hibája nem jelenti a szerződés tárgyának hibáját. De a téves besorolás mint hiba miatti alacsonyabb térülés nem a szolgáltatás tárgyában bekövetkezett kár. Tapadókárral fel sem merülhet, mivel egyrészt a felperes nem szavatossági igényt érvényesít, másrészt a hitelintézeti portfólióban és az alapjául szolgáló kintlevőségekben mint követelésekben értékcsökkenés nem állt be a téves besorolással.

[16] A kártérítés teljességének elvéből következően a károkozónak meg kell térítenie a következménykárokat, az elmaradt hasznat és a költségeket is. Az elmaradt haszon a szerződésszegés folytán jelentkező bevétel-kiesés. Annak eldöntésekor, hogy a felperes által állított kár elmaradt haszon-e, az elsőfokú bíróság utalt a pert megelőzően, 2019. augusztus 15-én írt felperesi levél 2.3. pontjára, miszerint a téves minősítés magasabb vételárat eredményezett, tekintettel a nemteljesítő hitelekkel szemben a teljesítő hitelekből származó magasabb összegű beszedésekkel kapcsolatos várakozásokra. A felperes tehát egyrészt azt állította, hogy az ár magasabb volt, mint a szolgáltatás valós értéke, ami tartalma szerint hibás teljesítésre utal, másrészt a pénzügyi felszámolásból befolyó nyereségre hivatkozása elmaradt haszonra utal. A kereseti jogállítása pedig az volt, hogy a kára az, hogy a vagyonába kevesebb vagyon került be és a hiba érintette azt az árat, amit ezekre a követelésekre meghatározott. Mást vásárolt, mint amit az alperes bemutatott és garantált. Az a kár érte, hogy a követelések, amiket vett, kevesebbet értek. Azt a vételár különbséget kérte megfizetni, amennyivel kevesebbet értek a megvásárolt követelések. Ezek az állítások a vételár nem megfelelő kialakítására utalnak. A felperes így a hibás teljesítés tipikus törvényi tényállását írta le, amely a szavatossági igények közül az árleszállítás iránti igény alapján orvosolható. Szavatossági igényt azonban nem érvényesített.

[17] A kereset összecszerűségére vonatkozóan azt adta elő a felperes, hogy a későbbi értékesítés során mennyivel kevesebb követelést tudott behajtani. Ez az elmaradt haszon fogalma körében értékelhető. Az alperes felvetésére akként pontosította előadását, hogy a kárszámítás arra vonatkozik, hogy ekkora értékkel kevesebb került be a vagyonában a téves besorolás miatt. A fenti két állítás azonban ellentétes: az első a szavatossági jogalap körében orvosolható, a második a kártérítésnek az elmaradt haszonra vonatkozó törvényi tényállását írja le.

[18] Hangsúlyozta a törvényszék, hogy a kárszámítás során egyértelműen az elmaradt haszon összegét mutatta ki a felperes. Ezt támasztja alá tanú1 tanú vallomása is, aki elmondta, hogy nem azt kellett kiszámolnia, hogy mennyivel kevesebb vételárat kellett volna fizetniük, hanem azt, hogy mekkora megtérülést vártak. A tanúvallomás, a számítási mód és a felperes nyilatkozatai – miszerint a későbbi értékesítés során mennyivel kevesebb követelést tudott behajtani – alapján a felperes tény- és jogállítása is elmaradt haszon érvényesítésre irányult. Azon nyilatkozatok pedig, amelyek a vételár alacsonyabb értékére vonatkoznak, a hibás teljesítésen alapuló szavatossági igények közül az árleszállítása utalnak. Az ehhez kapcsolódó azon jogállítás, hogy amennyiben a követelések megtérülését biztosító eszközök kevesebbet érnek, úgy a szolgáltatás közvetlen tárgya is kevesebbet ér, a hibás teljesítés törvényi tényállása. A felperesi állítással szemben – miszerint a kárát, az engedményezett követelés valós gazdasági értékét csak a tényleges térülés alapján tudta kalkulálni – a kár a zárónapi adatok alapján is kimutatható lett volna. A felperes a kárszámításában azonban nem ezt mutattak ki, hanem az elmaradt haszon kalkulációját végezte el. A hibákra tekintettel utóbb is kiszámítható, hogy mi lett volna ezen hibák ismeretében a reális vételár és az is, amit a tanú kiszámított, hogy a hibákra tekintettel mennyivel kevesebb nyereség folyt be, azaz mekkora elmaradt haszon keletkezett.

[19] A szerződés 7.1.1. pontja alapján a felperes az átadói kötelezettségvállalás megsértésének eredményeként elszenvedett veszteség megtérítését követelheti. Ehhez képest azonban nem a szolgáltatás tárgyában a hibás adatmező miatt elszenvedett veszteséget érvényesítette mint kárigényt, mivel az a magasabb vételár fizetéséből eredő veszteséggel azonos. Azt érvényesítette kárként, amennyivel az általa kalkulálnál kevesebb megtérülés folyt be a hiba miatt. Az alacsonyabb megtérülés esete lehet piaci ok is, ez a szerencse elem, ami nem kár. Ha azért alacsonyabb a térülés, mert az alperes egyes követeléseket tévesen magasabb megtérülési kategóriába sorolt és emiatt ténylegesen kevesebb érték került a felperesi vagyoniába, ez a szolgáltatás tárgyában bekövetkezett kár, amelynek mértéke azonos azzal az összeggel, amennyivel a megvásárolt követelés kevesebbet ért, vagy hibás teljesítés, amelyet a szavatosság keretében árleszállításként érvényesíteni lehet. A felperes azonban a kárszámítása körében nem a megvásárolt követelésért fizetett és a „hibás” követelésért nem járó vételár-különbözetet érvényesítette kárként, hanem a kevesebb térülést. Beadványában (19. sorszámú beadv., 46. pont) vételárkülönbség iránti igényre hivatkozott mint kárra, ugyanakkor az, hogy a hibás szolgáltatás nem hozott annyi hasznót, mint a hibátlan, mindenképpen következménykár, azaz elmaradt haszon, amelyért való helytállást a felek a szerződés 7.1.2. pontjában kizárták. Az átadói kötelezettségvállalás maga a szavatosságvállalás, megsértése esetén a szavatossági igény érvényesíthető és kár is, de hibás teljesítésből eredő kár.

[20] Az elsőfokú bíróság rámutatott, hogy a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 237. § (1) bekezdése alapján az anyagi pervezetés körében a perfelvételi tárgyaláson felhívta a figyelmet arra, hogy az érvényesíteni kívánt jog alapjául előadott tényállítások – az alperesi ellenkérelemre is figyelemmel – ellentmondóak. Ennek ismeretében fejtette ki a felperes a fenti érvelését. A perfelvételi tárgyaláson (22. sorsz.-ú jkv.) úgy nyilatkozott, hogy a kár a szerződéskötéssel bekövetkezett, azonban a mértéke, hogy mekkora a vagyonában bekövetkezett értékcsökkenés, csak akkor volt kimutatható, amikor megtörtént a teljesítő vállalati hitelek értékesítése, ennek értékéből és az eredeti számítás szerinti összeg összevetéséből. Ezen számítás alapján kiszámított kárösszeg az első kereset, amely a keresetlevélben a 44. pont szerinti táblázat, míg a második kereset a 45. pont szerinti táblázaton alapul.

[21] Az elsőfokú bíróság hangsúlyozta, hogy a kárszámítás levezetése valójában elmaradt haszon, mivel az állított hiba miatt folyt be kevesebb összeg, mint amit a felperes elvárt. A szolgáltatás, amit megvásárolt, amennyiben a hibák fennálltak, valóban alacsonyabb értékű volt, mint amennyi vételárat megfizetett és emiatt a vagyonában kár keletkezett. Ezen kár valóban a szolgáltatás tárgyában bekövetkezett kár, azonban a felperesi kárszámítás nem erre vonatkozik. Nem vitatható, hogy amennyiben hibás a teljesítés, a kár bekövetkezett. Ez azonban a 11 hitelintézeti követelésben testesült meg és a szerződéskötés időpontjában bekövetkezett, mivel magasabb vételárat kalkulált és fizetett az előzetes téves adatok alapján, mint amihez hozzájutott. A felperes által állított kár és annak számszaki levezetése az elmaradt haszon körébe tartozik, amelyért való felelősséget a szerződésben a felek kizárták.

[22] A bíróság a fél által megjelölt jogalaphoz kötve van. A felperes pedig a tényelőadása és az érvényesített jogalap közötti ellentmondást a kifejtettek szerint nem tudta feloldani, hiszen a vételárkülönbségre hivatkozott, amely mint a szolgáltatás tárgyában bekövetkezett

kár megjelenhet, azonban ettől eltérő, az elmaradt haszonra vonatkozott a kárszámítása. A jogállítás, azaz a szolgáltatás tárgyában bekövetkezett kár az alapjául szolgáló tényállítással és kártérítés esetén a kár kimutatásával együtt értelmezhető. Ekként a felperes téves anyagi jogra hivatkozással terjesztette elő a kereseteit, amelyeket az anyagi pervezetésre tekintettel sem változtatott meg. A kifejtettek alapján mindkét kereseti kérelem – egyrészt a tapadókár ténybeli hiánya, másrészt a jogalap szerződés szerinti kizártsága miatt – alaptalan és ezért az alperes szavatossági felelőssége körében előadottakat nem kellett vizsgálni.

[23] Az elsőfokú bíróság a perköltségről a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (IM rendelet) 3. §-a alapján rendelkezett.

IV.

[24] Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, melyben elsődlegesen kérte annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását a Pp. 381. § alapján, másodlagosan a perköltségre vonatkozó rendelkezés megváltoztatását és a terhére megállapított perköltség 3.000.000 forintra való csökkentését.

[25] Érvelése szerint az ítélet a jogérvényesítés egy olyan formáját javasolja, amellyel nem élhet a szerződés 7.4.3. pontja alapján. A szerződés egy önálló igényérvényesítési rezsimet állított fel, amelyet az elsőfokú bíróság minden indok nélkül figyelmen kívül hagyott. A 7.1.1. pont ugyanis nem rendeli alkalmazandónak a hibás teljesítés szabályait, a feleknek nem is volt szándéka, hogy a Ptk. XXIV. fejezetében szabályozott igényeket alkalmazandónak tekintsék a 6.1.8. pontban foglalt kötelezettségvállalások megsértése esetére. Mindezt megerősíti a 7.4.3. pont is, amely szerint kizárólag a szerződés szerinti jogorvoslatok alkalmazandók, azaz a Ptk. hibás teljesítésre vonatkozó szabályainak alkalmazása kizárt. Ennek megfelelően terjesztette elő igényeit a Ptk. 6:142. §-a szerinti szerződésszegéssel okozott kárért való felelősség szerint, amely nem hibás teljesítésből eredő igény, amit a kifejtettek szerint a szerződés ki is zár. Mindezzel összefüggésben lényeges eljárási szabályt sértett az elsőfokú bíróság, mivel az anyagi pervezetés körében nem hozta a tudomására, hogy megítélése szerint hibás jogalappal terjesztette elő a keresetét. Ennek hiányában nem volt lehetősége kellően részletezni, hogy miért nem téves a jogalap. Ezen mulasztásával a törvényszék a Pp. 3. §-ában írt perkoncentráció elvét hátráltatta és a 6. §-ában meghatározott közrehatási tevékenységét sem teljesítette, valamint megsértette a Pp. 237. § (1) bekezdését. Az alperes egyébiránt nem is hivatkozott arra, hogy téves jogalapon terjesztette elő a kereseteit. A törvényszék hivatkozott hibás jogértelmezései kihatottak az ügy érdemére, orvoslásuk a másodfokú eljárásban nem lehetséges.

[26] Hangsúlyozta, hogy a szolgáltatás tárgyában bekövetkezett kárát érvényesíti, amely azzal keletkezett, hogy a vagyonába kevesebb érték került a szerződés megkötésekor, mint ami akkor került volna, ha az alperes az általa szavatolt adatokat valóban jeleníti meg az adatbázisban. A kár a szerződés megkötésével keletkezett, de az összegét csak később tudta megállapítani. A kár összegének meghatározása szakértői kérdés. A jogkérdés elbírálásakor a törvényszék a jogalapra és a kárszámításra tett állításokat összekeverve a kárt elmaradt haszonnak „bélyegezte” és a kárszámítást rávetítette a jogalapi állításokra. A pernek azonban

nem tárgya az elmaradt haszon. A szerződés teljesítésével merült fel a kára, amelynek összege az az értékkülönbség, amennyivel kevesebbet értek a megvásárolt követelések amiatt, hogy nem voltak teljesítők, illetőleg lakosságiak.

[27] Téves az az ítéleti megállapítás is, hogy csak a szavatossági igényekben merülhet fel tapadókár, melynek alátámasztásaként a felperes jogirodalmi álláspontokat idézett.

[28] Csak a szerződéskötést követően volt meghatározható a kár pontos mértéke, a számításával azt mutatta be, hogy a szerződésszegés a szolgáltatásban milyen sérelmet okozott, milyen összeg mellett kompenzálható a teljesítési érdeke, mely számításban az elmaradt haszon is szerepet kaphatott. Egyébiránt a kár bekövetkezte szempontjából nincs jelentősége a kárszámítás módszertanának. A kárszámítás azt vezeti le, hogy megtérülésről az adott esetben nem lehet szó, kizárólag a mögöttes követelések értékesítésével lehetett felmérni, hogy történt-e megtérülés a kár tekintetében, így az milyen összegben követelhető. Ettől azonban még nem lesz a követelés elmaradt haszon.

[29] Ha eltérés is lett volna a jogállítása és a „követelt kár” mértéke vonatkozásában tett állításai között, azt a bíróságnak a szakértő részére adott instrukciók között kellett volna kezelnie. A kár összegének megállapítása különleges szakértelmet igényelt, így a Pp. 300. § (1) bekezdése alapján szakértőt kellett volna kirendelni, aki a törvényszék számára ellentmondó körülményeket tisztázhatta volna. Azaz amennyiben a kárszámítás általa alkalmazott módszertana nem helyes, az a szakértői eljárásban korrigálható lett volna. A kárszámítása ugyanakkor az adott esetben a valós gazdasági helyzeten alapult. A Pp. 263. § (1) bekezdése értelmében a törvényszék nincs kötve az előterjesztett kárszámításhoz mint bizonyítási eszközhöz és a kárszámítással összefüggő felperesi nyilatkozatokhoz, ezért tévesen vont le azt a következtetést, hogy abban elmaradt hasznót érvényesít. Tévesen értelmezte az elsőfokú bíróság tanúl tanúvallomását is, nevezett pénzügyi végzettséggel rendelkezik, ezért a kereset jogi minősítésében a vallomásának nem lehet jelentősége. Az elsőfokú bíróság téves jogértelmezésével lényeges szabályokat – a Ptk. 6:144. § (2) bekezdését és a 6:522. § (2) bekezdését, valamint a Pp. 263. § (1) bekezdését és a Pp. 300. § (1) bekezdését – sértett meg, mely szabálysértések kihatottak az ügy érdemére.

[30] A perköltségre vonatkozó jogorvoslati kérelem körében arra hivatkozott, hogy a megítélt perköltség – figyelemmel az eljárás időtartalmára, az ügy bonyolultságára, a tárgyalások számára és a szakértői bizonyítás lefolytatásának hiányára – nem áll arányban a kifejtett képviseleti tevékenységgel.

[31] A fellebbezési tárgyaláson hangsúlyozta, hogy azért irányult elsődleges jogorvoslati kérelme a Pp. 381. §-a alapján az ítélet hatályon kívül helyezésére, mert az anyagi pervezetés súlyos hibája – miszerint a törvényszék kizárt igényérvényesítési módot látott alkalmazhatónak – miatt a perfelvétel nem volt teljeskörű, melyből az is következik, hogy nem volt lehetősége „szakmailag megalapozott módon” megváltoztatást kérni. Az adott

esetben érvelése szerint a kereset érdemét érintően lényeges és széleskörű bizonyítás lenne szükséges, ami másodfokon bizonyosan nem lehet észszerű. Kiemelte e körben, hogy az elsőfokú bíróság nem foglalt állást arról, hogy hibásak voltak-e a zárónap időpontjában az adatbázisban feltárt adatok; volt-e tájékoztatás a vitatott követelések kapcsán a szerződéskötés előtt; hibás volt-e a vitatott követelések lakossági/vállalati besorolása; az állított szerződésszegés összefüggésben volt-e a felszámoló magatartásával. Rámutatott arra is, hogy fellebbezésében eljárásjogi jogszabálysértéssel összekapcsolva hivatkozott anyagi jogi jogszabálysértésre, nincsen tehát arról szó, hogy önmagában az anyagi jogi jogszabálysértés okán kérné a hatályon kívül helyezést. Hangsúlyozta továbbá azt is, hogy az általa előadott tényállás egyértelműen nem elmaradt haszonra vonatkozott, míg az, hogy milyen számok alapján és hogyan számoljuk ki a keletkezett kárt, az összecszerúségi kérdés.

V.

[32] Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Hangsúlyozta, hogy az elsődleges fellebbezési kérelem megalapozatlansága esetén nincs mód az érdemi döntés megváltoztatására. Az elsőfokú bíróság nem sértette meg az eljárás olyan lényeges szabályát, ami az ügy érdemi eldöntésére kihatott volna, és annak orvoslása a másodfokú eljárásban nem lenne lehetséges vagy nem volna észszerű.

[33] A jogalappal kapcsolatos fellebbezés nem vezethet a hatályon kívül helyezéshez, mert a fellebbezésre figyelemmel kizárólag az anyagi pervezetés esetleges hibája vizsgálható, de az nem, hogy az ítélet helyesen rögzítette-e a jogalapot. A Pp. 381. §-ára hivatkozással előterjesztett fellebbezés elbírálása során ugyanis nem vizsgálható, hogy anyagi jogi szempontból helyesen állapította-e meg a törvényszék, miszerint hibás teljesítésre kellett volna alapítani a keresetet.

[34] Az elsőfokú bíróság nem sértette meg az anyagi pervezetés szabályait, mivel a kereset jogalapjának megjelölésével összefüggésben nincs olyan hiány vagy ellentmondás, ami anyagi pervezetést tett volna szükségessé. Az anyagi pervezetés nem terjedhet ki az arról való tájékoztatásra, hogy az előadott tények a fél kérelmében nem hivatkozott jog alkalmazását vetik fel, annak nem feladata valamennyi lehetséges, de nem érvényesített igény felderítése. A bíróság kizárólag a felek által érvényesített jog keretein belül gyakorolhatja az anyagi pervezetést. Az adott esetben a felperes egymásnak ellentmondó nyilatkozatai miatt valóban volt helye anyagi pervezetésnek, aminek a bíróság a 2021. november 12-i tárgyaláson eleget is tett. Ezt meghaladóan nem merült fel olyan hiány vagy ellentmondás, amely a törvényszék anyagi pervezetését indokolta volna.

[35] Az állítólagos jogszabálysértés nem hatott ki az ügy érdemére, hiszen a felperes a fellebbezésében maga is úgy nyilatkozott, hogy nem jelölt volna meg más jogalapot. Az anyagi pervezetés nem azt a célt szolgálja, hogy a fél „még meggyőzőbben” adja elő az állítását, hanem azt, hogy a meglévő ellentmondást feloldja és a hiányosságot pótolja.

[36] Az anyagi pervezetés hibája egyébiránt a másodfokú eljárásban orvosolható, ezért a Pp. 381. §-a alapján kizárt a hatályon kívül helyezés, továbbá annak hibája nem szolgálhat önmagában a hatályon kívül helyezés alapjául a Pp. 384. §-a értelmében.

[37] Érvelése szerint a Pp. 3. §-ának és 6. §-ának a sérelmére nem alapítható fellebbezés, mivel ezek nem bírnak normatív tartalommal. Az elmaradt haszonnal kapcsolatos fellebbezés sem vezethet az ítélet hatályon kívül helyezéséhez, annak a Pp. 381. §-a szerint kizárólag eljárási szabály megsértése lehet az alapja, és a Ptk. sérelme fogalmilag nem eredményezhet eljárási szabálysértést. A megváltoztatási kérelem hiányában nem vizsgálható, hogy a törvényszék helyesen minősített-e tapadó kár helyett elmaradt haszonnak a felperes kárát.

[38] Az ítélet nem sérti a Pp. 263. § (1) és a 300. § (1) bekezdését sem, az elsőfokú bíróság ugyanis a háromtagú pertárgyfogalomra tekintettel döntött úgy, hogy a kereset nem alapos. A háromtagú pertárgyfogalom elemei – a kereseti kérelem, a tény-és jogállítások – között feloldhatatlan maradt az ellentmondás, hiszen a felperes tényállításai az elmaradt haszon számítása körében releváns tényekre szorítkoztak. A keresetében a szolgáltatás tárgyában bekövetkező károk megtérítésére tartott igényt, azonban nem adott elő ahhoz kapcsolódóan releváns tényállást.

[39] A perköltség csökkentésének pedig nincs helye, mivel azt az elsőfokú bíróság az IM rendelet 3. § (2) bekezdése alapján – a pertárgyérték alapulvételével – határozta meg és az attól való eltérésnek az ügy komplexitására, valamint a tárgyalások és a beadványok számára tekintettel nincs észszerű indoka.

VI.

[40] Az elsőfokú bíróság ítéletének jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt, ezért azt az ítéltábla teljes terjedelmében vizsgálta felül.

VII.

[41] A fellebbezés nem alapos.

VIII.

[42] A fellebbezés a per főtárgya tekintetében hatályon kívül helyezésre irányult, melynek körében abból kellett kiindulni, hogy a Pp. 381. §-a értelmében a hatályon kívül helyezésnek akkor van helye, ha az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértése miatt szükséges a tárgyalás megismétlése, illetve kiegészítése.

VIII.1.

[43] Az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy a kereset egyrészt a tapadókár ténybeli hiánya, másrészt a jogalap szerződés szerinti kizártsága miatt alaptalan. Az elsőfokú ítélet jogi indokolásából azonban egyértelműen kitűnik, hogy maga is arra a következtetésre jutott, hogy a szerződés 7.1.1. pontja szerint a felperes veszteségként követelheti a hiba fennállása esetén a megfizetett és a hibátlan adatok szerint számított vételár közötti különbséget. A keresetet lényegében azért utasította el az elsőfokú bíróság, mert az anyagi pervezetés ellenére sem oldotta fel a felperes azt az ellentmondást, mely szerint a szolgáltatás tárgyában bekövetkezett kár megtérítését úgy kérte, hogy kárként az elmaradt hasznát határozta meg, aminek viszont a megtérítését a felek a szerződés 7.1.2. pontjában kizárták.

[44] Tévesen állította a felperes, hogy az elsőfokú bíróság más – kizárt – jogérvényesítési formát javasolt a részére. Valóban kitért arra a határozatában, hogy a felperes előadása a hibás teljesítés tipikus törvényi tényállásának minősül és a szavatossági jogok közül az árleszállítás iránti igény alapján orvosolható. A döntése azonban nem ezen a megállapításon alapult, így fel sem merülhet, hogy ebben a körben a Pp. 6. §-ában meghatározott közrehatási kötelezettségére, illetőleg a Pp. 237. §-ában írt anyagi pervezetésre vonatkozó szabályt megsértve járt volna el.

VIII.2.

[45] Az ítéltábla az alább kifejtettek szerint osztotta az elsőfokú bíróság azon álláspontját, hogy a kereset elutasításának van helye a felperes tény- és jogállításai közötti ellentmondás miatt.

[46] A felperes egyrészt tényként állította, hogy az alperesi szolgáltatás – az átadott követelések – valós értékénél magasabb árat fizetett. Az ehhez kapcsolódó jogállítása az volt, hogy a kára a szolgáltatás tárgyában a hibás adatmezők miatt elszenvedett veszteség.

[47] Ugyanakkor a keresetlevelében tényként tüntette fel azokat az adatokat, amelyek a helyes adatközlést feltételezve az elvárt és a tényleges bevétele közötti különbséget mutatták. A keresetlevélben részletezett számítás szerint a tévesen „teljesítő”-ként történő besorolásból fakadó kár kiszámításánál az összes várható bevételt mutatta ki „teljesítő hitelként” és ebből vonta ki a „nemteljesítő hitelként” történő értékesítésből befolyó várható vételárat, valamint a realizált tőketörlesztést (keresetlevél 44. pont alatti táblázat). A tévesen lakossági kategóriába sorolásból eredő kár esetén pedig a lakossági és a vállalati hitelek eladási árának a különbségét mutatta ki (keresetlevél 45. pont alatti táblázat).

[48] A felperes az alperes felvetésére – miszerint elmaradt vagyoni előnyt kíván érvényesíteni (12. sorszámú ellenkérelem 4.3.2. pont) – válasziratában (14. sorszámú irat 55. pont) egyebek mellett úgy nyilatkozott, hogy két irányból lehet megközelíteni, hogy érte közvetlen kár: „egyrészt kevesebbet érő követeléseket vásárolt, másrészt a kevesebbet érő követelésekből törvényszerűen kevesebb térülés keletkezik.” Azonban – a válaszirat IX. pontjában ezt kifejezetten megerősítve – változatlanul az elvárt és a tényleges bevétel közötti

különbség mint kár megtérítésére kérte kötelezni az alperest (14. sorszámú irat 82. pont), ami csak akként értelmezhető, hogy a jogállítása is változatlan maradt: a kára – a szerződés szerint „vesztesége” – az, hogy a tervezetthez képest kisebb bevételhez jutott, ami viszont elmaradt haszonnak minősül.

[49] Mindezekre tekintettel nem volt jelentősége a fellebbezés azon okfejtésének, hogy mi tartozik a tapadókár fogalmi körébe, hiszen az elsőfokú bíróság maga is arra a következtetésre jutott, hogy a szerződés alapján a felperes jogosult a veszteség megtérítése címén követelni a kifizetett és a valós érték közötti különbséget.

VIII.3.

[50] A másodfokú eljárásban a fentiekből kiindulva kellett vizsgálni, hogy az elsőfokú bíróság elkövette-e a fellebbezésben még hivatkozott eljárási szabálysértéseket.

VIII.3.1.

[51] A felperes a fellebbezésében maga sem vitatta, hogy a „kárszámítás” elmaradt haszon elemeket tartalmazhatott (fellebbezés 45. pont); a mögöttes követelések területéből és értékesítéséből befolyt összegeket hasonlította össze azokkal, amelyek feltehetőleg befolytak volna, az ezekre vonatkozó adatokat bocsátotta bíróság rendelkezésére (fellebbezés 32. pont).

[52] A fentiekre is figyelemmel eredménytelenül hivatkozott a fellebbezésében arra, hogy az elsőfokú bíróság megsértette a Pp. 300. § (1) bekezdését, mert igazságügyi szakértőt kellett volna kirendelnie és a szakértő feladata lett volna, hogy tisztázza a törvényszék számára ellentmondó körülményeket és megállapíthatta volna a kára pontos összegét. A szakértő ugyanis a felek által állított tényeket támaszthatja alá a szakvéleményével és a felek által rendelkezésre bocsátott adatok alapján az általuk feltett kérdésekre kell, hogy válaszoljon. A Pp. 308. § (2) bekezdése értelmében a bíróság csak a felek által feltüntetett kérdésekkel érintett tényállítások tekintetében tehet fel a szakértőnek kérdést. Ezt meghaladóan annyit tehet, hogy a kirendelésből mellőzi az ügyre, valamint a szakértő szakismereteinek a körébe nem tartozó kérdéseket.

[53] Ha tehát a felperes a szakértő által megállapítandó tényként azt az összeget jelöli meg, amely feltehetően befolyt volna, ha a követelések értéke megegyezik az alperes által megjelölt adatok alapján feltételezhető értékkel, és ehhez szolgáltat adatokat, akkor a kirendelés is csak ezen szakkérdés megválaszolására, és nem általában a felperest ért kár meghatározására irányulhat. A bíróság nem teheti a szakértői feladatává a ténylegesen fizetett vételár és a hibátlan adatok szerinti, a szerződéskötéskor alkalmazott árazással meghatározható vételár közötti különbség – mint hibás teljesítés esetén az alperes által megtérítendő veszteség – meghatározását, amennyiben erre nézve a felperesnek nincs tényállítása.

[54] A fentiekből az is következik, hogy a kereset ellentmondásai nem orvosolhatók oly módon, hogy a bíróság „instruálja” a szakértőt, mely kárelemek vizsgálatát végezze el.

VIII.3.2.

[55] A felperes tévesen hivatkozott arra is, hogy a Pp. 263. § (1) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság nem volt kötve a kár számítására vonatkozó, tehát a bizonyítás körében tett nyilatkozatához. Az ugyanis, hogy mely tények, számadatok alapulvételével mutatja ki a kárát, aminek a megtérítését kéri, nem a bizonyítás, hanem magának a kárnak a meghatározása, vagyis a jogállítás körébe tartozó nyilatkozat. A megtéríteni kért kár elmaradt haszon jellege pedig egyértelműen következett abból, hogy a felperes a tényleges és az elvárható térülés különbségét határozta meg, és ennek megállapítására kérte a szakértői bizonyítást.

[56] Az ítéltábla osztja az elsőfokú bíróság álláspontját, mely szerint az előbbi érték – azaz a ténylegesen fizetett vételár és a hibátlan adatok szerinti, a szerződéskötéskor alkalmazott árázással meghatározható vételár – közötti különbség nyilvánvalóan számítható, hiszen a felek a felperes által fizetendő ellenértéket meg tudták határozni, a követelések értékét be tudták árazni a szerződéskötéskor. Ebben az időpontban pedig a számításhoz értelemszerűen nem használhatták fel a követelések térüléséből, értékesítéséből befolyt és a felperes által a perben hivatkozott összegeket. A kár nem vitásan a szerződéskötéskor, pontosabban a felperesi teljesítéskor keletkezhetett, de a felperesi állásponttal szemben az akkor használt módszerrel a későbbi térüléstől, értékesítéstől és az esetleges megtérüléstől függetlenül számítható volt. Minderre tekintettel a felperes tévesen állította a fellebbezés 45. pontjában, hogy a kár számítása során az elmaradt haszon is szerepet kaphatott (45. pont).

[57] A törvényszék a fentiekhez kapcsolódóan helyesen, okszerűen értékelte tanú tanúvallomását is. Annak értékelésénél ugyanis – a fellebbezésben foglaltakkal szemben –, nem annak tulajdonított jelentőséget, hogy a tanú szerint mire irányult a felperes keresete, hanem annak, hogy a tanú a perbeli számítási módszerrel az elvárt és a tényleges térülés különbségét, tehát az elmaradt haszon összegét mutatta ki.

[58] A fentiek alapján az elsőfokú bíróság nem sértette meg a fellebbezésben megjelölt eljárási szabályokat és az ítéltábla hivatalból figyelembe veendő eljárási hibát sem észlelt, melyre tekintettel az elsődleges jogorvoslati kérelem nem vezethetett eredményre.

VIII.4.

[59] Helyesen utalt arra a felperes a másodlagos fellebbezési kérelemében, hogy az ügyvédi munkadíj meghatározása során figyelemmel kell lenni a pertárgy értékén kívül az elvégzett képviseleti munka mennyiségére, a jogi képviselő szakmai tevékenységére, az ügy

jogi bonyolultságára, a beadványok és a tárgyalások számára, az előkészítő munkára és mindezek időigényére. Mindezt a hosszabb ideje kialakult és egységes bírói gyakorlat (BH1993. 52., BH1994. 678., BH1999.239., BDT2019. 3965.) is alátámasztja.

[60] Az adott esetben az alperes jogi képviselőjének nyilvánvalóan fel kellett készülnie a 12. sorszámon benyújtott 25. oldalas ellenkérelmének az elkészítésére, melyhez szükséges volt a 28 oldalas keresetlevél és a nagyszámú mellékleteinek áttanulmányozása. Ezt követően még a perfelvételi szakban benyújtott egy 18 oldalas viszontválaszt és egy 26 oldalas előkészítő iratot, valamint az érdemi szakban egy 27 oldalas beadványt. Részt vett továbbá 5 tárgyaláson, melyek együttes tartama meghaladta a 12 órát. A felperes fellebbezésében maga is azt adta elő, hogy „a perbeli tényállás egy rendkívül bonyolult, komoly pénzügyi ismereteket igénylő tevékenységi körre, a követelésvásárlásra vonatkozik” (fellebbezés 51. pont).

[61] A fentiek alapján az ítéltábla álláspontja szerint a törvényszék által megállapított perköltség nem eltúlzott, az arányban áll az elvégzett ügyvédi tevékenységgel, ezért annak az IM rendelet 3. § (6) bekezdése alapján történő mérséklése nem indokolt.

IX.

[62] A fentiekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 382. §-a alapján helybenhagyta.

X.

[63] A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az alperes részére a másodfokú eljárásban felmerült 2.000.000 forint + áfa ügyvédi munkadíjból álló perköltséget. Az ügyvédi munkadíj mértékét az ítéltábla az IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdése alapján – a másodfokú eljárás kisebb munkaterhére figyelemmel – mérsékelt összegben állapította meg.

Budapest, 2023. június 1.

dr. Sándor Ottó s. k.
a tanács elnöke

dr. Balsai Csaba Zoltán s. k.
dr. Vasady Loránt Zsolt s. k.
előadó bíró
bíró

